

QUICKSCAN KRAAIVELD

Jalinfra B.V.

22 MAART 2017

Contactpersonen

AUKJE BEERENS
Specialist Ecologie

M +31 611871607
E aukje.beerens@arcadis.com

Arcadis Nederland B.V.
Postbus 1018
5200 BA 's-
Hertogenbosch
Nederland

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	4
1.1	Aanleiding en doel	4
1.2	Leeswijzer	4
2	PLANGEBIED EN VOORNEMEN	5
3	WET NATUURBESCHERMING: SOORTBESCHERMING	8
3.1	Methode	8
3.2	Resultaten	8
3.3	Effectbeschrijving en -beoordeling	10
3.4	Toetsing	11
3.5	Vrijstelling en mitigatie	12
4	CONCLUSIE EN ADVIES	13
4.1	Conclusie	13
4.2	Advies	13

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding en doel

In het kader van het project 'landgoed Kraaiveld', worden door het Projectteam Landgoed Kraaiveld verschillende projecten gerealiseerd. Een project daarvan betreft de realisatie van een eiland: Fort Kraaiveld. Ter plaatse van een voormalige intensief bebouwd maïsveld is dit eiland gerealiseerd. Hierop worden acht woningen gerealiseerd, drie daarvan zijn reeds gebouwd. Jalinfra B.V. is voornemens de overige vijf kavels uit te geven aan particulieren zodat ook hier woningen gebouwd kunnen worden.

De bouwwerkzaamheden kunnen leiden tot negatieve effecten op beschermde soorten, en daarmee overtredingen van de Wet natuurbescherming (hierna Wnb). Het is daarom noodzakelijk om inzicht te krijgen in de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten en om vast te stellen of de voorgenomen ingreep leidt tot negatieve effecten.

Het projectgebied ligt niet binnen een Natura 2000-gebied (Loevestein, Pompveld & Kornsche Boezem is het dichtstbij gelegen gebied op ruim 2,8 km), of binnen het Natuurnetwerk Nederland (voorheen EHS). Gezien de afstand tot het Natuurnetwerk (dichtstbij gelegen op circa 500 meter), is externe werking eveneens uitgesloten. Gebiedsbescherming is daarom niet relevant, er zijn geen vervolgstappen noodzakelijk vanuit gebiedsbeschermende natuurwetgeving. Nadere toetsing aan de wettelijke kaders voor gebiedsbescherming is dan ook niet aan de orde.

Onderliggende rapportage betreft een Quickscan met betrekking tot beschermde soorten, zie bijlage A voor het wettelijk kader van de Wnb. De Quickscan bestaat uit een bureauonderzoek en een veldonderzoek, op basis waarvan mogelijk negatieve effecten op beschermde soorten als gevolg van het project inzichtelijk zijn gemaakt en zijn getoetst aan de verbodsbepalingen van de Wnb. Het uitgangspunt is om wettelijke overtredingen te voorkomen, indien negatieve effecten te verwachten zijn, worden mitigerende maatregelen getroffen en moet, indien noodzakelijk, een ontheffing worden aangevraagd. Eventueel te nemen vervolgstappen zijn inzichtelijk gemaakt.

1.2 Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk is het plangebied en het voornemen beschreven. In hoofdstuk 3 zijn de resultaten van het oriënterend veldbezoek opgenomen, aansluitend vindt de effectbeoordeling en toetsing aan de Wnb plaats. In hoofdstuk 4 zijn vervolgens de te nemen vervolgstappen en de conclusie van het onderzoek opgenomen.

In bijlage A is het wettelijk kader van de Wnb met betrekking tot soortbescherming opgenomen.

2 PLANGEBIED EN VOORNEMEN

Ligging

Het projectgebied betreft vijf kavels op een recent gerealiseerd eiland, binnen de gemeente Woudrichem. Het eiland bevindt zich in de polder tussen Sleeuwijk en Oudendijk, ten zuidwesten van Woudrichem. Op de drie andere kavels op het eiland zijn reeds woningen gebouwd, zie ook de luchtfoto in Figuur 1. Hierop is de woning die gebouwd is op het middelste kavel in het zuidelijk deel nog niet zichtbaar.

Figuur 1: Luchtfoto met bij benadering de kavels die tot het projectgebied behoren met rode contour weergegeven (Cyclomedia).

Huidige situatie

De vijf kavels binnen het projectgebied bestaan uit graslanden. Deze zijn van elkaar gescheiden door taluds waar enkele jonge bomen op zijn geplant. In Figuur 2 is een foto-impressie van de kavels opgenomen.

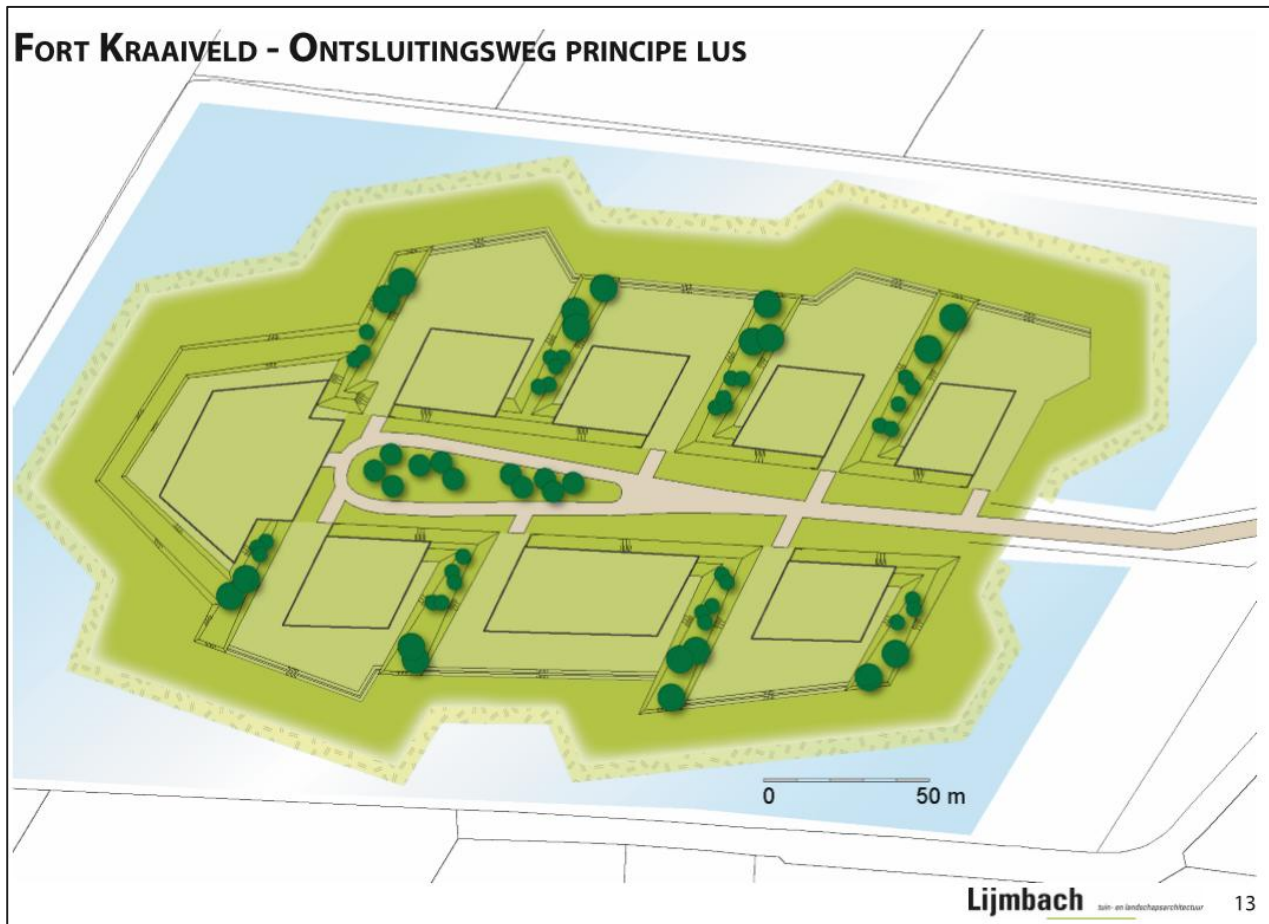

Figuur 2: Foto-impressie van het plangebied met links- en rechtsboven: overzicht van kavels, linksonder: een van de taluds tussen de kavels en rechtsonder watergang rondom eiland.

Voornemen

Het voornemen bestaat uit het bouwen van woningen op de vijf kavels. Hiertoe worden de kavels bouwrijp gemaakt. De huidige vegetatie wordt bij aanvang van de werkzaamheden verwijderd. Zie Figuur 3 voor een kwaliteitsbeeld.

De bouwwerkzaamheden starten zodra de vergunningen rond zijn. Het voornemen is om zo snel mogelijk te starten.

Figuur 3: Kwaliteitsbeeld voor het Fort Kraaiveld¹.

¹ Lijmbach tuin- en landschapsarchitectuur, 2009. Landgoed Kraaiveld, uitwerking beeldkwaliteitsplan, augustus 2009.

3 WET NATUURBESCHERMING: SOORTBESCHERMING

3.1 Methode

Ten behoeve van deze Quicksan is een bureauonderzoek en een veldbezoek uitgevoerd. Voor het bureauonderzoek is gebruik gemaakt van vrij beschikbare informatie, zoals verspreidingsgegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). Daarnaast is de uitgevoerde Eco-effectscan² gebruikt.

Het veldbezoek is uitgevoerd in op 22 maart 2017 door Aukje Beerens, ecooloog van Arcadis. De omstandigheden tijdens het veldbezoek waren zonnig en circa 14°C. Het onderzoek bestond uit het uitvoeren van een habitatgeschiktheidsbeoordeling. Dit is een veldonderzoek waarbij op basis van de fysieke kenmerken van het projectgebied een indicatie wordt gegeven van het mogelijk voorkomen van beschermde plant- en diersoorten.

Tijdens het veldbezoek is hiertoe globaal geïventariseerd of en welke soorten (mogelijk) in en om het projectgebied aanwezig zijn. Hierbij is aandacht besteed aan alle relevante soortgroepen en beoordeeld of mogelijke standplaatsen, verblijfplaatsen, voortplantingsplaatsen of leefgebieden binnen of in de directe omgeving van het ingreepgebied (kunnen) worden aangetast door de voorgenomen werkzaamheden.

3.2 Resultaten

De volgende tabel geeft een overzicht van de functie van de gebouwen voor verschillende soortgroepen op basis van bureaustudie en veldonderzoek

Tabel 1: Aanwezigheid en functie leefgebied beschermde soorten per soortgroep.

Soortgroep	Bureauonderzoek en veldbezoek	Conclusie
Flora	<p>Er zijn geen beschermde plantensoorten waargenomen binnen het projectgebied of de directe omgeving (NDFF).</p> <p>De vegetatie ter plaatse van het projectgebied, bestaat voornamelijk uit gras. De omstandigheden zijn afwisselend droog tot drassig, met name langs de randen van de kavels onder aan de taluds. De aanwezige vegetatie op de kavels, is vergelijkbaar met die op de taluds die de kavels scheiden. Er komen soorten voor als: smalle weegbree, grote brandnetel, madelief, scherpe boterbloem, fluitekruid, klein hoefblad, veldzuring en duizendblad. Op de taluds zijn enkele bomen recent aangeplant.</p> <p>Rondom het eiland is een watergang aanwezig. De begroeiing aan de oevers bestaat uit een rietvegetatie. Deze zone valt buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden.</p> <p>Beschermde plantensoorten worden niet verwacht binnen het projectgebied. Geschikte omstandigheden voor soorten van schrale bodem ontbreken. Ook voor soorten van meer voedselrijke bodem ontbreekt geschikt biotoop vanwege het ontbreken van beschutte groeiplaatsen vanwege het ontbreken van bos, beschutte groeiplaatsen of akkerranden.</p>	Er komen geen beschermde planten voor.
Algemene broedvogels	<p>Verschiede soorten broedvogels zijn waargenomen ter hoogte van het projectgebied en directe omgeving (NDFF), waaronder: veldleeuwerik, grasmus, scholekster en Kievit.</p> <p>De kavels zelf vormen slechts zeer beperkt geschikte broedgelegenheden voor vogels vanwege het ontbreken van beschutting. Voor grondbroeders zoals weidevogels vormen de omliggende akkerlanden geschikter broedgebied.</p> <p>Langs de randen van het eiland, aan de oevers van de watergang, is geschikte broedgelegenheid aanwezig voor watervogels als meerkoet en wilde eend. Deze twee vogels zijn waargenomen tijdens het veldbezoek. Ook zijn fuut en kuifeend aangetroffen. Voor deze beide soorten vormt de omgeving eveneens geschikt broedgebied.</p>	Algemeen voorkomende broedvogels zoals meerkoet, wilde eend, fuut en kuifeend komen voor en broeden mogelijk binnen en in de directe omgeving van het projectgebied, met name ter plaatse van de oevers van de watergang.
Broedvogels met jaarrond beschermd nest	Torenvalk en huismus zijn waargenomen in de omgeving van het projectgebied (NDFF). Geschikte broedlocaties voor deze vogels ontbreken echter ter plaatse van of in de omgeving van de kavels.	Leefgebied voor broedvogels met jaarrond beschermd is naar verwachting niet aanwezig.

² Aqua-Terra Nova BV, 2007. Eco-effectscan locatie landgoed Kraaiveld te Woudrichem & Werkendam. D.d. 21 augustus 2007.

Soortgroep	Bureauonderzoek en veldbezoek	Conclusie
	<p>Door het ontbreken van bomen en bebouwing, is geen geschikte broedgelegenheid voor overige broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen aanwezig als buizerd, gierwaluw of steenuil. De kavels vormen wel beperkt geschikt foerageergebied. In de wijde omgeving vormen de akkers echter geschikter foerageergebied.</p> <p>Een functie van de kavels als leefgebied voor broedvogels met jaarrond beschermd nest is naar verwachting zeer beperkt of niet aanwezig.</p>	
Grondgebonden zoogdieren	<p>De algemeen voorkomende haas en egel zijn waargenomen in de omgeving van het projectgebied (NDFF). De kavels vormen naar verwachting geschikt leefgebied voor deze en andere algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren zoals vos, huisspitsmuis en dwergmuis. Tijdens het veldbezoek is een muizenhol waargenomen.</p> <p>Het projectgebied ligt niet binnen het verspreidingsgebied van steenmarter en boomarter. Voor overige beschermde soorten zoals bunzing en hermelijn is geen geschikt leefgebied aanwezig binnen het projectgebied vanwege het ontbreken van schuilmogelijkheden. Voor soorten als eekhoorn, das en bever is eveneens geen geschikt leefgebied aanwezig vanwege het ontbreken van geschikt leefgebied.</p>	Algemene soorten grondgebonden zoogdieren als konijn, egel, vos, huisspitsmuis en dwergmuis komen naar verwachting voor.
Vleermuizen	<p>Ter plaatse van of in de omgeving van het projectgebied zijn geen vleermuizen waargenomen (NDFF).</p> <p>Door het ontbreken van bomen en gebouwen, is de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen uitgesloten. Mogelijk vormen de kavels geschikt foerageergebied. Deze functie is naar verwachting echter zeer beperkt. Er zijn namelijk geen lijnvormige structuren aanwezig waarlangs vleermuizen zich kunnen oriënteren.</p>	Leefgebied voor vleermuizen is naar verwachting niet aanwezig.
Amfibieën	<p>De rugstreeppad is waargenomen op het eiland (NDFF). Overige soorten zijn niet waargenomen.</p> <p>De kavels vormen naar verwachting geschikt landhabitat voor algemene soorten amfibieën als bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander.</p> <p>De rugstreeppad is een opportunistische soort, welke bij voorkeur pioniershabitat koloniseert. De rugstreeppad geeft de voorkeur aan ondiep (tijdelijk) water waarin vegetatie (grotendeels) ontbreekt. De watergang rondom het eiland vormt nu dan ook geschikt leefgebied, omdat deze recent is aangelegd. Hier vinden echter geen werkzaamheden plaats. Verblijfplaatsen bevinden zich op het land. Vaak graven de padden zich in de bodem of schuilen onder elementen zoals pallets, takkenrillen of tractorbanden. Ook kunnen ze gebruik maken van bestaande holletjes, zoals muizenholletjes. De verblijfplaatsen moeten zich wel boven het grondwaterpeil bevinden en moeten vorstvrij zijn. In de zomer schuilt de rugstreeppad onder hopen puin en stenen en graaft hij zich in kaal zand³. Het gebruik van het eiland door de pad als landhabitat is dan ook niet uitgesloten. De bouw kavels zelf zijn slechts zeer beperkt geschikt, de randen van het eiland vormen juist geschikt habitat.</p> <p>Voor overige beschermde soorten als heikikker ontbreekt geschikt leefgebied door het ontbreken van vocht en veenvorming en beschutting door struweel.</p>	<p>Algemene soorten amfibieën als bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander komen naar verwachting voor binnen het projectgebied.</p> <p>De randen van het eiland zijn geschikt voor rugstreeppad komt.</p>
Reptielen	Het projectgebied ligt niet binnen het verspreidingsgebied van binnen Nederland voorkomende reptielen (RAVON).	Reptielen komen niet voor binnen het plangebied.
Vissen	Binnen de kavels in het projectgebied zijn geen watergangen aanwezig waar gewerkt wordt. Aanwezigheid van beschermde vissen is dan ook niet relevant.	Niet relevant
Overige soorten	<p>Binnen het plangebied zijn geen beschermde overige soorten als libellen of dagvlinders waargenomen (NDFF).</p> <p>Door het ontbreken van een bloemrijke vegetatie ter plaatse van de kavels, wordt de aanwezigheid van beschermde vlinders niet verwacht. Voor beschermde libellen als rivierrombout ontbreekt geschikt leefgebied eveneens, deze soort komt voor ter plaatse van grote rivieren en beken.</p>	Overige beschermde soorten komen niet voor binnen het plangebied.

³ RvO, 2014. Soortenstandaard rugstreeppad. Versie december 2014.

3.3 Effectbeschrijving en -beoordeling

Hieronder is per mogelijk voorkomende soortgroep een beschrijving gegeven van mogelijke effecten als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden.

Tabel 2: Effecten per soort(groep) als gevolg van werkzaamheden.

Soort(groep) (beschermings- categorie)	Beschrijving effecten
Algemene broedvogels (Vogelrichtlijn)	Bij werkzaamheden in het broedseizoen gaan mogelijk nesten van algemene broedvogels verloren. Dit leidt tot verstoring en vernieling van nesten en tot het vernielen van broedsels of legfels van vogels. → mogelijk effect Bij werkzaamheden in het broedseizoen worden broedende vogels mogelijk verstoord. → mogelijk effect
Algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren: zoals konijn, egel, vos, huisspitsmuis en dwergmuis (Andere soort)	Werkzaamheden leiden mogelijk tot het doden en verwonden van algemene grondgebonden zoogdieren die niet op tijd het gebied kunnen ontvluchten bij de start van de werkzaamheden. → mogelijk effect In de omgeving van het plangebied is ruim voldoende alternatief leefgebied aanwezig waar soorten naartoe kunnen uitwijken. Een effect als gevolg van verstoring is daarmee uitgesloten. → geen effect
Algemeen voorkomende amfibieën: bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander (Andere soort)	Werkzaamheden leiden mogelijk tot het doden en verwonden van algemene amfibieën die niet op tijd het gebied kunnen ontvluchten bij de start van de werkzaamheden. → mogelijk effect In de omgeving van het plangebied is ruim voldoende alternatief leefgebied aanwezig waar soorten naartoe kunnen uitwijken. Een effect als gevolg van verstoring is daarmee uitgesloten. → geen effect
Rugstreeppad (Habitatrichtlijnsoort)	Hoewel de bouwkavels zelf niet uitermate geschikt is voor rugstreeppad, is het een pioniersoort die zich snel kan verspreiden. Wanneer het terrein tijdens de bouwwerkzaamheden door rugstreeppad gekoloniseerd wordt, kunnen individuen tijdens de werkzaamheden gedood en verwond worden. → mogelijk effect Bij het ontstaan van ondiepe plassen tijdens de werkzaamheden, ontstaan geschikte voortplantingslocaties. In dit geval is er sprake van aantasting van voortplantingswater en eieren van de rugstreeppad. → mogelijk effect

3.4 Toetsing

In de onderstaande tabellen is per soort(groep) op basis van de effectbeschrijving in de vorige paragraaf aangegeven welke verbodsbepalingen van de Wnb mogelijk worden overtreden als gevolg van de werkzaamheden.

Tabel 3 Mogelijke overtreding van de verbodsbepalingen van artikel 3.1 ten aanzien van soorten van de Vogelrichtlijn.

Soort	Lid 1	Lid 2	Lid 3	Lid 4
Algemene broedvogels	X	X		

Verbodsbepalingen:

Lid 1: te doden of te vangen;

Lid 2: opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen;

Lid 3: eieren te rapen en deze onder zich te hebben;

Lid 4: opzettelijk te verstoren; verstoring toegestaan indien niet van wezenlijke invloed op de staat van instandhouding.

Tijdens de bouwwerkzaamheden is mogelijk sprake van tijdelijke verstoring van algemene broedvogels. Deze verstoring is echter niet van wezenlijke invloed op de staat van instandhouding, omdat voldoende alternatief leefgebied in de omgeving van het plangebied aanwezig is. Het plangebied heeft geen specifieke en onvervangbare functie die het agrarisch landschap in de omgeving niet kan vervullen. Daarmee is geen sprake van een overtreding van artikel 3.1, vierde lid.

Tabel 4 Mogelijke overtreding van de verbodsbepalingen van artikel 3.5 ten aanzien van soorten van de Habitatrichtlijn

Soort	Lid 1	Lid 2	Lid 3	Lid 4	Lid 5
Rugstreepad	X	X	X	X	

Verbodsbepalingen:

Lid 1: opzettelijk te doden of te vangen;

Lid 2: opzettelijk te verstoren;

Lid 3: eieren van dieren opzettelijk te vernielen of te rapen;

Lid 4: voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;

Lid 5: opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Tabel 5 Mogelijke overtreding van de verbodsbepalingen van artikel 3.10 lid 1 ten aanzien van Andere soorten

Soort	a	b	c
Algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren Konijn, egel, vos, huisspitsmuis en dwergmuis	X	X	
Algemeen voorkomende amfibieën Bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander	X	X	

Verbodsbepalingen:

a: opzettelijk te doden of te vangen;

b: vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of te vernielen

c: opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

3.5 Vrijstelling en mitigatie

Gedeputeerde staten van de provincie Noord-Brabant⁴ heeft voor de in navolgende tabel opgenomen algemeen voorkomende 'Andere soorten' een generieke vrijstelling ten behoeve voor ruimtelijke ingrepen afgegeven. Er geldt dan ook een vrijstelling voor de binnen het plangebied voorkomende algemene soorten grondgebonden zoogdieren (konijn, egel, vos, huisspitsmuis en dwergmuis) en algemeen voorkomende amfibieën (bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander) zoals beschreven. Wel dienen in het kader van de algemene zorgplicht (artikel 1.11 Wnb) maatregelen te worden getroffen om voldoende zorg in acht te nemen voor aanwezige beschermde en niet-beschermde soorten.

Tabel 6: Soorten waarvoor vrijstelling geldt in de provincie Noord-Brabant.

Zoogdieren		Amfibieën
Aardmuis	Ondergrondse woelmuis	Bastaardkikker
Bosmuis	Ree	Bruine kikker
Dwergmuis	Rosse woelmuis	Gewone pad
Dwergspitsmuis	Tweekleurige bosspitsmuis	Kleine watersalamander
Egel	Veldmuis	Meerkikker
Gewone bosspitsmuis	Vos	
Haas	Wild zwijn	
Huisspitsmuis	Woelrat	

Behalve in het kader van de zorgplicht, dienen mitigerende maatregelen te worden getroffen om effecten op algemene broedvogels en op de rugstreppad te voorkomen:

- **Zorgplicht:** Houd tijdens de werkzaamheden te allen tijde rekening met de algemene zorgplicht: werk zo veel mogelijk in één richting, de richting waarin soorten kunnen vluchten. Houd hierbij rekening met de ligging van wegen. Het materieel moet zorgvuldig en deskundig worden gebruikt, zodat geen onnodige schade wordt veroorzaakt of onnodige verstoring van flora en fauna optreedt.
- **Algemene broedvogels:** Voer werkzaamheden buiten het broedseizoen uit. Het broedseizoen loopt ongeveer van 15 maart tot 15 juli, maar kan afhankelijk van het weer en andere factoren verschuiven. Indien het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen te werken, dienen geschikte broedlocaties voorafgaand aan het broedseizoen ongeschikt te worden gemaakt en gehouden. Indien werkzaamheden starten binnen het broedseizoen, dient door een deskundig ecoloog onderzocht te worden of broedende vogels ter plaatse aanwezig zijn.
- **Rugstreppad:** Kolonisatie van de rugstreppad wordt voorkomen door de bouwkavels van de rand af te schermen met een paddenscherm. Omdat er geen sprake mag zijn van overhangende vegetatie, en er geen spleten en gaten aanwezig mogen zijn (die mogelijk ontstaan door wegspoeling van grond), waar de dieren alsnog tussendoor zouden kunnen kruipen, is het noodzakelijk om dit scherm regelmatig te controleren. Specifieke maatregelen dienen in een ecologisch werkprotocol nader te worden uitgewerkt.

⁴ Verordening van Provinciale Staten van de provincie Noord-Brabant houdende regels ter bescherming van de natuur (Verordening natuurbescherming Noord-Brabant)

4 CONCLUSIE EN ADVIES

4.1 Conclusie

Op basis van de Quicksan is beoordeeld dat het plangebied geschikt leefgebied vormt voor beschermde soorten. Door het treffen van mitigerende maatregelen kunnen effecten op mogelijk aanwezige beschermde soorten worden voorkomen.

4.2 Advies

De voortplantingsperiode van de rugstreepdors loopt van april tot en met juli (RvO, 2014). Het advies is om op korte termijn mitigerende maatregelen te treffen om effecten op rugstreepdors te voorkomen.

BIJLAGE A WETTELIJK KADER WNB: SOORTBESCHERMING

Categorieën

De wet maakt onderscheid in drie categorieën van beschermde soorten, namelijk:

- Vogels
- Overige Habitatrichtlijn soorten
- Andere soorten

Vogels

Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn zijn in Nederland beschermd. De soorten van artikel 1 van Vogelrichtlijn zijn alle vogelsoorten die op het Europese grondgebied van de lidstaten van de EU voorkomen. Het deel daarvan dat van nature in Nederland voorkomt, is dus beschermd ([art. 3.1 lid 1](#)).

Overige Habitatrichtlijn soorten

In deze categorie vallen alle in het wild levende dieren zoals genoemd in:

- bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn,
- bijlage II bij het Verdrag van Bern of;
- bijlage I bij het Verdrag van Bonn; ([art. 3.5 lid 1](#))

en (in hun natuurlijke verspreidingsgebied) planten van soorten, genoemd in:

- bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of;
- bijlage I bij het Verdrag van Bern; ([art. 3.5, lid 5](#))

De bijlagen zijn zeer uitgebreid en er staan ook veel soorten op genoemd die van nature niet in Nederland voorkomen.

Andere soorten

Naast de soorten waarvan de bescherming op Europees niveau verplicht is gesteld, is er ook een aantal soorten op nationaal niveau beschermd. Dit is dus een “nationale kop” op de Europese bescherming. Het gaat hierbij om soorten die zeer zeldzaam en/of bedreigd zijn, en waarvan het duurzaam voortbestaan niet is verzekerd als geen beschermingsmaatregelen worden getroffen. De soorten waar het om gaat zijn opgenomen op de bijlage bij de wet ([art. 3.10, lid 1 onder a en c](#)).

Verbodsbepalingen

Ten aanzien van vogels verbiedt de wet het opzettelijk doden of vangen ([art. 3.1 lid 1](#)), het opzettelijk vernielen van nesten, rustplaatsen en eieren ([art. 3.1 lid 2](#)), het rapen of onder zich hebben van eieren ([art. 3.1 lid 3](#)) en het opzettelijk storen van vogels ([art. 3.1 lid 4](#)). Het verbod tot opzettelijk storen geldt niet in het geval de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort ([art. 3.1 lid 5](#)).

Ten aanzien van de overige Habitatrichtlijn diersoorten verbiedt de wet het opzettelijk doden of vangen ([art 3.5 lid 1](#)), het opzettelijk verstoren ([art 3.5 lid 2](#)), het opzettelijk vernielen of rapen van eieren ([art 3.5 lid 3](#)) en het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen ([art 3.5 lid 4](#)). Ten aanzien van de Habitatrichtlijn plantensoorten verbiedt de wet het opzettelijk te plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen en vernielen ([art 3.5 lid 5](#)).

Ten aanzien van de Andere soorte diersoorten geldt slechts een verbod tot het opzettelijk doden of vangen ([art 3.10 lid 1 onder a](#)) en het opzettelijk beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen ([art 3.10 lid 1 onder b](#)). Ten aanzien van de Andere soorte plantensoorten geldt een verbod tot opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen ([art 3.10 lid 1 onder c](#)).

Gedragcodes, vrijstellingen en ontheffingen

Gedragcode

De in het voorgaande beschreven verbodsbepalingen zijn niet van toepassing op handelingen die zijn beschreven in en aantoonbaar worden uitgevoerd volgens een door de minister van EZ vastgestelde gedragcode ([art. 3.31 lid 1](#)). Het moet dan gaan om handelingen die plaatsvinden in het kader van:

- a. een bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- b. een bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of de bosbouw;
- c. een bestendig gebruik;
- d. ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

Vrijstelling

Provinciale staten en de minister van EZ kunnen vrijstelling verlenen van de verbodsbepalingen ([art 3.3 lid 2-4](#); [3.8 lid 2-5](#), [3.10 lid 2](#)). Voor zover het gaat om de hiervoor beschreven verbodsbepalingen, kan in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting een ontheffing worden verleend van de verbodsbepalingen van artikel 3.1, 3.5 en 3.10, dus ten aanzien van alle beschermde soorten. Een vrijstelling mag alleen worden verleend wanneer aan bepaalde voorwaarden is voldaan. Deze zijn gelijk aan de voorwaarden waaronder een ontheffing verleend kan worden (zie hier onder).

Voor welke soorten een vrijstelling geldt, verschilt per bevoegd gezag (ministerie van EZ en de afzonderlijke provincies). De lijst met vrijgestelde soorten van het ministerie is alleen van toepassing op handelingen waarvoor de minister van EZ het gevoegd gezag is. Voor handelingen waarvoor gedeputeerde staten het bevoegd gezag zijn, geldt de vrijstellingslijst van de betreffende provincie. Hieronder is een overzicht opgenomen van de vrijstellingen die in voorliggende situatie gelden.

Ontheffing

Voor soorten waarvoor (in de betreffende provincie) geen vrijstelling geldt, moet wanneer niet volgens een gedragcode wordt gewerkt een ontheffing worden aangevraagd wanneer er een handeling wordt uitgevoerd waardoor een verbodsbepalingen van artikel 3.1, 3.5 of 3.10 van de Wnb wordt overtreden ([art 3.3 lid 1,3](#); [3.8 lid 1,3](#), [3.10 lid 2](#)). Of deze ontheffing kan worden verleend, hangt af of voldaan wordt aan de voorwaarden. De voorwaarden waaraan moet worden voldaan, verschillen per categorie.

De eerste eis die wordt gesteld, is dat er geen andere bevredigende oplossing mag zijn. Dat betekent -ook in combinatie met de in artikel 1.11 beschreven zorgplicht- dat wanneer een overtreding redelijkerwijs te voorkomen is, en ontheffing niet mogelijk is. De werkzaamheden moeten dan op zodanige wijze worden uitgevoerd dat er geen overtreding van de wet plaatsvindt. Te denken valt aan het kappen van bomen buiten het broedseizoen, of het afzetten van en het wegvangen van soorten in het werkgebied. Verder kan een ontheffing alleen worden verleend wanneer is aangetoond dat er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soort. Daarnaast gelden er per categorie verschillende aanvullende voorwaarden.

Voor **vogels** kan alleen een ontheffing worden verleend in het geval van: ([art 3.3 lid 4](#)):

1. in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
2. in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
3. ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
4. ter bescherming van flora of fauna;
5. voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt, of
6. om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.

Voor **overige Habitatrichtlijn soorten** kan alleen een ontheffing worden verleend in het geval van: ([art 3.8 lid 5](#)):

1. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
2. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;

3. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
4. voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
5. om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Voor de **Andere soorten**, gelden de voorwaarden die gelden voor de overige Habitatrictlijnsoorten aangevuld met: (art 3.10 lid 2):

6. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
7. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes of begraafplaatsen;
8. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
9. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
10. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
11. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
12. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of
13. in het algemeen belang.

Aanhaken bij de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (WABO)

Er kan voor worden gekozen geen ontheffing Wnb aan te vragen, maar de toestemming aan te laten haken bij de Omgevingsvergunning. In dat geval dient het betreffende onderzoek gevoegd te worden bij de aanvraag Omgevingsvergunning. Het bevoegd gezag voor de Omgevingsvergunning vraagt vervolgens een verklaring van geen bedenking (vvgb) aan bij het bevoegd gezag Wnb. De voorwaarden waaronder de vvgb wordt afgegeven maken vervolgens onderdeel uit van de Omgevingsvergunning. Wanneer ervoor wordt gekozen de toestemming Wnb niet aan te laten haken, moet de ontheffing Wnb zijn aangevraagd voordat de Omgevingsvergunning wordt aangevraagd.

Arcadis Nederland B.V.

Postbus 1018

5200 BA 's-Hertogenbosch

Nederland

+31 (0)88 4261 261

www.arcadis.com

Projectnummer: C03091.000211.0100

Onze referentie: 079328165 A